

Fjerde mai

nr. 5 - 83

-PRINSIPPROGRAM-
DEBATTEN MOT
NYE HØYDER!
27 sider UPP-DEBATT.

INNHold:

- RED.'s KOMM
- GJENREISNING AV PROPAGANDAEN
- KNUS „MARTOU“-ANVIKET!
- BLI MED I AKP (M-I)!
- STYRK ØKONOMIARBEIDET!
- OPPSUMMERING AV IK-KONFERANSEN
- PRINSIPPROGRAMDEBATTEN
- OM STORTINGSMELDING 12

Deadline
neste nr. "00"
1. Nov.

RED'S KOMM.

Dette nummeret av 4.mai vil konsentrere seg om to temaer: Prinsippprogramdebatten og stortingsmelding 12.

Sentralstyret har vedtatt å sende ut et debattopplegg på partiets nye prinsippprogram. Dette er trykt i dette nummeret og inneholder noen vedtak fra sentralstyret samt tre lengre innlegg fra noen medlemmer i sentralstyret. I tillegg trykker vi en del innsendte innlegg fra andre FKS-medlemmer. Planen er at alle laga skal ha avholdt et obligatorisk møte innen utgangen av januar.

Stortingsmelding 12 er det viktigste offentlige dokumentet for ungdom i høyere utdanning. Det er viktig at FKSere setter seg inn i hva dette dreier seg om. Helst bør dere lese meldinga sjøl.

I dette nummeret har vi trykket en del artikler skrevet av en FKSer som har jobba mye med disse spørsmåla. Det er mye som tyder på at det går et viktig ideologisk skille mellom oss og andre på venstresida på denne saka. Kanskje er det også uenighet innad hos oss. Derfor er det viktig at vi utvikler argumentasjonen vår og tar opp uenigheten innad.

Øk en gang! 4.mai er landets frieste organ.

Vi er åpne for dine meningsyttringer.

GJENRIISNING AV PROPAGANDAEN

AU i NKS har hatt en grundig diskusjon om NKS sin propaganda. NKS sin sentrale propaganda har i lang tid ligget nede, eller den har vært drevet uten plan, noe som har ført til tilfeldigheter og rot i propagandaarbeidet. Dette er ikke en kritikk av hederlige unntak og enkeltpersoner som har tatt bra initiativ for å propagandere NKS som organisasjon og organisasjonens politiske linjer. Men det sentrale nå er at ledelsen i NKS må få bedre styring med innhold, utgivelse og distribusjon av propagandamaterialet.

AU vedtok mellom anna:

- Det understrekes overfor DSa og lag at et jamnt KK-salg og abonnementsarbeid må sikres.
- Studentsida i KK gjenopprettes. Dette forplikter DSa og laga særskilt. Den distriktsmessige dekninga skal sikres gjennom kontakter på de større utdanningsplassene og gjennom et visst oppsøkende arbeid fra studentsidas ansvarlige i Oslo.
- Sentralstyret i NKS skal utpå høsten avgjøre om det skal gis ut et nytt nummer av "Hva må gjøres" i februar 84. Dersom dette blir vedtatt blir innrettinga på bladet omtrent slik: hovedoppslag om atomvåpen, dessuten to artikler/oppslag om studentdemokratiets håpløshet og studenters trang til mystisisme.
- NKS gir ut et eget IK-flak i forbindelse med Statsbudsjettet.
- AU vil på et senere tidspunkt vurdere å gi ut et eget internasjonalt flak, med innretting Afghanistan på nyåret.

Dette var i hovedpunkter hva AU vedtok om konkrete utgivelser og sikking av KK-arbeid. I tillegg fattet AU et prinsippvedtak om propagandaen: "Propagandaen til NKS skal bygge opp under og styrke organisasjonens planer, vedtak og politiske linjer. AU er kollektivt ansvarlig for at dette skjer, og propagandaen skal fortløpende oppsummeres og diskuteres i AU. Propagandaen kommer opp som et punkt på hvert AU-møte".

Som det går fram av punktene og det direkte siterte vedtaket ovafor har AU satt seg som mål å styrke propagandaen vesentlig. Dette må følges opp av organisasjonens enkelte ledd. Videre ligger det i kortene at AU

vil kontrollere grundigere framover at målsettingene, som disse vedtaka er uttrykk for, blir jobba med av organisasjonen.

Men propaganda består ikke bare av produksjon, den består i aller høyeste grad også av distribusjon.

En skal huske på at det er dyrt å lage propaganda, dessuten krever det store ressurser å lage propaganda. Men å legge masse arbeid i å produsere noe som koster mye, uten at produktet blir spredd, det er komplett idioti. Det er en døds- synd dersom KK ikke blir spredd, HMG ikke blir forsøkt aktivt solgt, IK-flak blir liggende i uger, gjerne på bortgjemte steder på lærestedet. Dette er katastrofer som må unngås. Au vil ta tiltak for å sikre sin del av ansvaret: IK-flak, løpesedler og materiale må komme raskt ut til de lokale plassene. Hvert utdanningssted må få beskjed om lokale oppslag i KK osv. Men det siste og avgjørende er dog at de mange tusen studenter blir konforntert med vårt syn over det ganske land..... Det siste hviler på DSA og de enkelte lag.

Jeg har nå presentert ei grovskisse over NKS sitt planlagte propaganda-arbeid framover. Og husk, -Ingen planer er hevet over kritikk eller forslag til forbedringer. Spaltene i 4.mai er sjølsagt åpne for både prinsipielle og konkrete debatter om NKS sin propaganda og propaganda-arbeid.

Med kameratslig hilsen
og fast blick
Vebjørn G ,prop.anstv. i AU

HVA MÅ GJØRES

KNUS "MARTOV-AVVIKET" I OSLO-NKS

Oslo NKS prioriterer i denne årsmøteperioden verving og organisasjonsarbeid svært høyt. Dette innebærer at vi ikke bare har gitt dette arbeidet nr 1 på en prioriteringsliste. Det innebærer at mange av de aller beste kadrene i distriktet i hovedsak jobber med slikt arbeid, samt at vi kaldt og rolig har prioritert andre områder der NKS tidligere har gjort en stor innsats, så lavt at det der ikke blir gjort noe, eller svært lite.

Denne stramme prioriteringa var helt nødvendig for å redde NKS og den har allerede gitt lovende resultater. Rent kvantitativt har vi alt nå, litt over en måned etter semesterstart, 8 studiesirkler i gang, vi har verva en del, og det har blitt gjenoppretta lag som har ligget nede i kortere eller lengre perioder. Samtidig har vi slått sammen andre lag der medlemmene hadde trøbbel med å få samla seg, og lagt konkrete planer for hvordan disse skal kunne splittes opp igjen i løpet av perioden.

Men vi har også oppnådd resultater i retning av en større politisk teoretisk klarhet på hvor de største problemene ligger. For å antyde de historiske røttene til dette problemet, og dermed vise mulighetene for massevis av studiemateriale, vil jeg kalle syndromet et "martov-avvik" som det tidligere har vært kjempa hardt mot også her i vårt land. Navnet stammer

fra diskusjonen mellom Lenin og Martov om paragraf en i vedtektene til det russiske sosialdemokratiske partiet (som seinere blei det sovjetiske kommunistpartiet). Mer konkret dreide det seg om krava til medlemskap og det striden sto om var hvorvidt man skulle kreve av et medlem at det jobba i en grunnorganisasjon. Lenin, som vant avstemminga, var for et slikt krav, og dette har seinere gått igjen i vedtektene til alle kommunistiske organisasjoner, inkludert vårt eget NKS. Men hvordan er så situasjonen i studentforbundet vårt i dag? Formelt er alt i orden. Alle som blir med i NKS blir med i et lag. Men kjernes spørsmålet blir: Jobber vi som lag? Er det sånn at når NKS skal gjøre noe så er det lag som griper oppgavene, diskuterer dem i fellesskap, fattar vedtak om hvordan tinga skal gjøres, utfører sakene sammen i følge vedtak og oppsummerer etterpå for å kunne lære av eventuelle feil som ble gjort underveis? Nei, det er i all hovedsak ikke slik. Alle NKSere er nok med i et lag. De aller fleste kommer mer eller mindre regelmessig på lagsmøter også og betaler til overmål kontingent, men bortsett fra å avholde lagsmøter er det ikke mye laget gjør som en enhet. Stort sett er det svært vanlig at lagsmedlemmene har oppgaver studentersamfunn, interesseorganisasjoner eller NKS-organer (eller andre ting) som fyller opp det de har av tid utenom studier, deltidsjobb og familie. Lagsmøtene får derfor lett preg av en obligatorisk byrde, et vedtektsfesta sermoniell som alle er forplikta til å gjennomføre, mens vi jobber med og lærer politikk helt andre steder.

Disse tendensene er selvsagt til stede i ytterst varierende grad,

men de er der. Det ser også ut som om det å styrke laga og få dem til å fungere som slagkraftige politiske enheter er et nøkkelledd for videre framgang. Årsmøtet i Oslo NKS så ganske godt at dette var tilfelle og det satte derfor opp som et viktig tiltak å styrke lagsstyrene. Mye tyder på at det ikke var nok. Det er en arbeidsstil det er snakk om. Vi har vedtektsfesta laga som grunnenheten vår, men vi jobber som om de forskjellige fraksjonene og styrene var det. For en del "toppkader" har arbeidspresstet til tider blitt så stort at de har måttet kutte ut de minst viktige møtene. Dette har de da av og til funnet å være lagsmøtene. Problemet er da at de har rett. I praksis har lagsmøtene vært de møtene som har hatt minst betydning for dem i deres jobbing for NKS. De nødvendige interne diskusjonen får de i sentralstyre eller

DS samt i fraksjonen i den fronten de eventuelt jobber. Løst, som gjerne er knytta til det faget eller instituttet der vedkommende toppkader formelt er student, driver som oftest ikke med noe i det hele tatt bortsett fra å avholde lagsmøter, pluss evt å sørge for en studiesirkel og litt KKsalg. Og dette blir det da lagsstyret som får ta seg av i den grad de kan prioritere jobben i lagsstyret.

Denne situasjonen virker svært dårlig på alle medlemmer, men spesielt på nye medlemmer, som oftest ender opp med å bli valgt direkte inn i et lagsstyre i stedet for å få enkle konkrete oppgaver som de kunne forestres på med god oppfølging. Situasjonen virker generelt mer irriterende jo "lavere" verv man har, og den undergraver uansett den demokratiske sentralismen fullstendig.

Slik jeg ser det har vi to muligheter. 1) Erkjenn at den organisasjonsmodellen som passa i Russland i begynnelsen av århundret ikke passer på høyere læresteder i Norge i dag, eller 2) Legge om arbeidsstilen slik at det blir mulig å jobbe etter vedtektene.

Denne diskusjonen går nå i en del lag i Oslo. Den vil bli tatt opp av DS og på en lagslederkonferanse og jeg skal komme tilbake i neste 4. mai med noen videreutvikla synspunkter på hva som kan/bør gjøres.

DS-formann/Oslo NKS

BLI MED I AKP (m-l)!

NKS er studentforbundet til AKP. Politisk bygger NKS sin virksomhet på AKPs vedtatte prinsippprogram og eventuelle andre programmatisk dokumenter fra partiet. NKS oppgave er å sette denne politikken ut i livet blant studenter, samt å propagandere for denne politikken og verve nye tilhengere av den til medlemmer i NKS. NKS har utvikla m-l bevegelsens politikk særegent på det studentpolitiske området. Vårt studentpolitiske handlingsprogram er uttrykk for dette, men dette programmet er ment å være en UTVIDELSE av m-l bevegelsens politikk, ikke noe som står i motstrid til dette. Og slik fungerer det også stort sett. Det er likevel ett punkt i alle NKSeress liv som problematiserer disse tilsynelatende enkle og greie forholda. Dette inntreffer når studietida er over. For hva skjer da? For de flestes vedkommende skjer dessverre følgende: man slutter naturligvis i NKS, og så organiserer man seg ikke i partiet. Man er tilbake i rollen som uavhengig sosialist, etter å ha jobba for og verva til m-l bevegelsen i en årrekke. Hvorfor skjer dette? Flere års erfaring peker på tre hovedårsaker 1) byråkratiske 2) politiske, 3) misforståelser og overtro.

I disse dager starter en vervekampanje for AKP. Ungdom, kvinner og arbeidere, er de gruppene det prioriteres å vinne nye partimedlemmer blant. NKS har derfor blitt kontakta (dette gjelder distriktsnivå/Oslo) for å gjøre noe med det store antallet NKSer som hvert år forsvinner fra m-l bevegelsen etter avslutta studium. Før jeg sier noe om hva "man" er kommet færr til, skal jeg si noe om de overfor nevnte punkter.

Først punkt 3. Svært mange NKSer kvier seg fra å bli med i partiet fordi de tror at alt i partiet er på et så mye høyere nivå. DETTE ER FEIL. Etter å ha vært medlem i både NKS og AKP i en lang rekke år vil jeg bombastisk slå fast følgende som gjelder for det gjennomsnittelige medlem. Aktivitetsnivået er langt høyere i NKS. Det teoretiske nivået er muligens et hakk høyere i NKS. Lojaliteten og disiplinen er gjennomsnittlig et hakk høyere i partiet. Dette siste har klart politiske årsaker som jeg skal komme tilbake til. Først noen ord om hvordan et partilag (avdeling som det heter) jobber. Selve partiavdelinga jobber nokså likt et vanlig NKS-lag. Møtehyppigheten er omtrent den samme, men avdelingene (og framfor alt distriktene) er større enn i NKS. Derfor er en del avdelinger delt inn i smålag, og distrikter i underdistrikter. Det som framfor alt skiller et NKS lag fra en partiavdeling er to ting. Medlemsmassen i et partilag er stabil over mye lengre tidsrom fordi man bare skifter partilag om man bytter jobb eller flytter fra et sted til et annet. Dessuten har et partilag oftest

bare en fagforening eller en masse-organisasjon å jobbe i, mens NKS lag alltid har en hel haug (NSU, DNS, fagutvalg, solidaritetsaksj, kvinneorg osv) Altså; arbeidet i en partiavdeling er mye mer stabilt.

Så litt om punkt to. Det viktigste her er at man går inn i partiet for å bli der livet ut, mens det er en klar tendens til at mange i NKS benytter fagskifte, skoleskifte og slutten på studietida til å flykte unna et POLITISK oppgjør. Man vil ikke ha ubehagelighetene ved å MELDE seg ut, derfor SKLIR man ut når byråkratiet åpner for det. Poenget er at NKSere har et mer overflatisk forhold til politikken enn et partimedlem. NKSere føler seg ikke i like stor grad som ANSVARLIGE for m-l bevegelsens politikk. Dette skyldes selvsagt delvis at det er vanskeligere å bli med i partiet, man må vise at man er enig i politikken gjennom sin aktivitet i en kandidat-medlemskapsperiode, mens man i NKS letter bare kan melde seg inn ved en stand og så se om dette er noe som passer. Dette er ikke nødvendigvis feil, krava skal være større i partiet, Men samtidig setter dette fingeren på intellektuelle klare tendens til å ikke brenne alle broer, man vil ha sin frihet til å ikke bli bundet av en organisasjon, selv om man nok sier seg enig i politikken.

Politisk uenighet mellom NKS og partiet på bestemte politiske områder har jeg ikke klart å finne. (Og takk for det.)

Så punktet 1) som fikk nr en fordi jeg mener det er det viktigste. Dette kan deles i to A) byråkratisk rot som hindrer folk som egentlig hadde tenkt å bli med i partiet i å melde seg inn- og B) byråkratisk rot som ikke legger forholda til rette for at studenter kan bli med i AKP MENS de studerer. Begge disse tinga har vært konstante hodepiner for de respektive ansvarlige i en årrekke. Saken er som følger:

Når man slutter å studere, og ikke er partimedlem, blir man ikke automatisk oppsøkt av partiet umiddelbart. Dette skyldes dårlig kontakt mellom partiet og NKS, men også at studenter ofte flytter med en gang de er ferdige med et studium. Dermed blir deres eksistens bare registrert som at "tidligere medlem av NKS er flytta inn i deres distrikt, bør oppsøkes og diskuteres med om partimedlemskap" på det nye stedet denne forheverende m-ler nå bor. Han får altså status som lovende sympatisør som ingen på det

nye stedet kjenner, og som man oppsøker når det blir tid til det.....I mellomtida(her kan det erfaringsmessig gå endel måneder) skjer det mye, og dette ender ofte med trist utfall.Hadde denne diskusjonen blitt tatt MENS man var student kunne det gått så mye greiere.

Men her har da problemet vært at det å være fullt medlem av to m-l organisasjoner samtidig er mer enn noe menneske kan overkomme.Og en fornuftig løsning på døbbeltmedlemskapssyndromet har hittil ikke utpekt seg.INNTIL NÅ!!!!Her er da det geniale tilbud som nå legges fram for aktive medlemmer av NKS (hittil gjelder dette altså bare OSLO),og som er ment å skulle løse alle problemer, altså sørge for at unge friske krefter hvert år vil strømme inn i partiet i et hittil ukjent omgang.

Når siste studieår begynner sender man en søknad gjennom NKS/DS til partiet.Man oppgir navn og adresse (evnt telefon) og skriver kort hvorfor man søker om medlemskap.(Vil fortsette å jobbe for sosialismen.....) Så oppgir man at man er medlem av NKS og vil fortsette å være det ut studietida.Følgende vil da skje:

Du vil bli opptatt i en partiavdeling (hvilken avhenger av hva du studerer og hvor du bor osv)Der vil du få NKS som eneste oppgave.Du vil få en kontingent som er meget lav forutsatt at du betaler normalkontingent i NKS,og du trenger ikke å møte på alle avdelingsmøter.Du vil få partiets medlemsblader, og du vil kunne delta i partidiskusjoner og avstemninger(i den grad du kommer på avdelingsmøtene).Når så studietida er slutt er du allerede fullt partimedlem og eventuell overføring til ny avdeling vil gå greit.

Jeg har ikke i denne artikkelen ført noen argumenter for HVORFOR NKSere bør søke om partimedlemskap, bare forklart HVORDAN dette nå kan gjøres.Årsaken er da et håp om at NKSere flest tross alt tar så alvorlig på sitt politiske standpunkt at de ikke ser det som naturlig å skifte dette standpunktet i det øyeblikket man bytter studenthybelen med akademikerboligen.....

Linn en.

REVOLUSJON ER DYRT -

STYRK ØKONOMIARBEIDET I NKS!

På det fyrste møtet sitt i haust fatta sentralstyret i NKS ein del vedtak om økonomien i forbundet (finst i Styreskriv 1/83). Desse vedtaka fell i 2 delar:

1. ME TRENG MEIR PENGAR!

Sidan 1978 har kontingentsatsen auka 1 gong - med ca. 15%. Prisstiginga har vore det mangedobbelte - særleg gjeld dette reiser og trykkeutgifter som er dei største einsildpostane i budsjettet vårt. I same tida har medlemstalet i NKS gått kraftig tilbake. Følgen av dette er ein drastisk reduksjon av inntektene som set svært tronge rammer for aktiviteten vår - propaganda, organisasjonsarbeid, konferansar, osv. Me vurderer stoda blant studentane slik at det nå er svært mykje å henta ved ein politisk offensiv for NKS. Mellom anna krev dette at me kjem oss meir ut - EIT VIKTIG HINDER FOR DET ER ØKONOMIEN!

I tillegg stoda er det politisk svært skadeleg når:

- opp mot 1/4 av medlemmene ikkje betaler kontingent. Vår erfaring er at dette lett lar seg retta på dersom laga a) diskuterer den politiske betydninga av kontingenten og b) har ein øk. ansvarleg som er aktiv i å driva inn pengane.
- det i nokre lag har utvikla seg ein stil med å gi dispensasjon frå kontingent. Dette er ein hårreisande praksis. Vårt prinsipp er at alle medlemmer skal stø organisasjonen økonomisk etter evne - det er den økonomiske basisen for arbeidet. Satsen for kontingent bygger på ei vurdering av studentars økonomi opp mot dei krava kampen stiller. Det finst ein minstesats for folk med særleg svak økonomi. Dersom desse satsane skal gjelda reelt kan me ikkje åpna for dispensasjonar. I heilt spesielle tilfelle vil sentralstyret kunna godkjenna avvik frå minstesatsen - ingen skal utstengast frå NKS fordi dei er fattige. Men svært ofte er problemet eigenleg politisk og må løysast ved politisk diskusjon.

Sentralstyret fatta derfor vedtak som innskjerper at kontingenten skal inn til dei satsane og fristane som gjeld, at ingen kan vera medlem utan å betala og at dispensasjonar kan berre sentralstyret gi. I tillegg er alle pålagt å søka støtte frå samskipnader o.l.

2. ME MÅ HA EIN SAMLA PLAN FOR BRUKEN AV RESSURSENE!

Serleg i den oppbyggingsfasen me er i nå er det avgjerande at me tyner mest mogleg effekt ut av dei pengane me har. Den sentrale økonomien er stramma mykje opp siste åra. Men ser på heile MKS sin økonomi under eitt, finst to viktige problem:

- Sentralstyret får berre sjelden inn budsjett frå distriktsstyre og lag, sjøl om det mange gonger er slått fast at dette er ein føresetnad for å halda tilbake kontingent lokalt. Slik blir det uråd for oss å få oversyn over og innverknad på den samla bruken av ressurser.
 - I eit viktig distrikt har arbeidet i fleire år vore drive berre på støtte utafrå. Dette er fyrst og fremst politisk uholdbart - me gjer oss avhengige av velvilje frå ulike byråkratiske organ nært knytta til staten. For det andre er dei sovepute for distriktet i forhold til å driva inn kontingent. Dette rammer heile organisasjonen.
- Sentralstyret har derfor vedteke at alle middel - kontingent og anna - skal betalast inn sentralt. Lag og distrikt vil så få tildelt pengar dersom dei leverer inn budsjett som blir godkjent av SS/AU.

Kameratar - det er på tide å gira over til framgang - mulighetene finst - la ikkje pengetrøbbel stoppa oss!'

økonomisk ansvarleg/
sentralstyrets arbeidsutval

IK-KONFERANSE I NKS = OPPSUMMERING

NKS har nylig avholdt en IK-konferanse. Bakgrunnen for dette var erkjennelsen av vi nå sitter med NKS'ere i en rekke store tillitsverv. Vi har derfor et stort behov for å samordne vår studentpolitikk samt hvordan disse posisjonene kan brukes til å styrke NKS. Det var beklagelig at altfor få hadde funnet veien til konferansen. Vi hadde triksa og miksa maksimalt for å finne en dato som passet alle. En anti-kommunistisk influensa forklarer enkelte fravær, men det er likevel et beklagelig faktum at den dårlige oppslutninga skyldes en alvorlig nedprioritering av NKS. Jeg håper at de det gjelder går inn i sitt lønnkammer og konstruerer en mulig forklaring. Men vi som var der hadde iallefall godt utbytte av diskusjonen

DE TEORETISKE RØTTENE TIL REFORMISMEN.

Dette var første tema på konferansen. Å sitte ilevende tillitsverv kan ofte være med på å ansvarliggjøre folk på en slik måte at de blir sosialdemokrater. Men slike posisjoner kan også være viktige utgangspunkt for å drive studentkampen etter riktige politiske linjer. En debatt om reformismens teoretiske røtter skulle bidra til å belyse hvilke faktorer som faktisk ~~utvikler~~ utvikler reformisme. Innledninga bygde på Lenins teorier om arbeideraristokratiet og heftet til Benito Scocozza om "De teoretiske røttene til reformismen". Målsettinga med innledninga var å vise at spørsmålet om reformisme ikke er knyttet til enkeltpersoners "gode vilje" men er innebygd i hele det kapitalistiske systemet og forsterkes ved at utbyttinga under kapitalismen er skjult.

Dette kan sjølsagt ikke hindre kommunister fra å drive kamp for reformer. Tvertimot er det en viktig del av vår politikk. Men vi står

ele tidahi fare for at dettø skal skli over i reformismen. Derfor er det viktig at vi hele tida klargjør for oss sjøl hvor skillene går mellom en reformistisk og en revolusjonær politikk.

DE STUDENTPOLITISKE SKILLELINJENE

Dette var andre tema på konferansen. Vi tøk utgangspunkt i at kapitalismen skaper ulikhet innad i arbeiderklassen. For reformister kan målet ofte bli å redusere disse ulikhetene, skape en mer rettferdig fordeling.

Noe som egentlig også er en politikk for en mer funksjonsdyktig kapitalismen.

Vi belyste en rekke studentpolitiske saker som viste at det går en klare skiller mellom en revolusjonær og en reformistisk studentpolitikk. Kort oppsummert: SosFront/SV som fokuserer på urettferdig fordeling innad i studentmassen, som ser nye utdanningsreformer som "interessante innlegg" i en utdanningspolitisk debatt.

På den andre sida MKS som sier at motsigelsen innad i studentmassen som underordna motsigelsen mellom studentene og staten.

Og at utdanningsreformer må ses i sammenheng med at staten er kapitalistenes herskerredskap og at staten ikke tar initiativ til reformer som tjener våre interesser.

HVA NÅ?

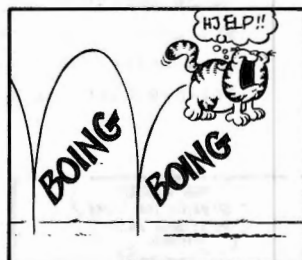
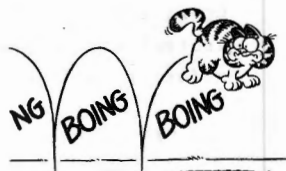
Siste punkt var ment å skulle ta opp eksterne utspill i høst. Denne debatten ble hemmet av at representanter for viktige interesseorganisasjoner ikke var tilstede. Vi konsentrerte oss derfor om å sette oss inn i stortingsmelding 12 og drøfta litt muligheten for nye husleiealsjoner.

UPP-DEBATTEN MØT NYE HØYDER!

INNHOOLD:

- Vedtak fra sentralstyret
- Tilbake til den utopiske sosialismen?
Kvinnegutt
- Noen momenter til programdiskusjonen
Er vi der
- Til forsvar for PPU
Geirulf '11, Bergen
- Feil metode i UPP
Steinar
- Om sosialismen og høstplanen
Coper Nikus
- Kommentar til UPP
Berit

VEDTAK FRA SENTRALSTYRET.

Sentralstyret har diskutert AKP's forslag til prinsippprogram og har vedtatt en foreløpig uttalelse beregnet for internt bruk. Disse vedtaka må ikke oppfattes som ledelsens syn som medlemmene pent skal slutte opp om. Disse vedtaka er fatta med målsetting at det skal skape debatt i organisasjonen. Det var svært ulike syn representert i sentralstyret. Tre personer som stor for særlige ulik mening ble bedt om å skrive en mer helhetlig kommentar til debatten. Disse innlegga som her følger er altså et diskusjonsopplegg til prinsippprogramdebatten. Alle lag i organisasjonen skal avholde et obligatorisk møte om dette i januar. Denne diskusjonen vil bli oppsummert og resultere i en endelig uttalelse fra NKS til partiet.

Foreløpig vedtak fra sentralstyrets flertall, i prinsippprogramdebatten.

ET TVETYDIG PRINSIPPPROGRAM.

Utkastet til prinsippprogram er enkelte steder preget av dårlig språk og utsagn som kan tolkes på forskjellige måter. Dette gjør at utsagna får karakter av kompromiss og tvetydigheter, heller enn av prinsipp. En politisk og språklig oppstramming trengs.

ARBEIDERKLASSEN-DEN LEDENDE KLASSE.

Utkastet til prinsippprogram slår helt riktig fast at arbeiderklassen er den ledende klasse, -den klassen som må stå i spissen for sosialisme og revolusjon. Men samtidig står det at sosialismen er "folkets herrredømme", det skal styres etter interessene til "det arbeidende folket", etter "folkeviljen".

Dette kan ikke tolkes som annet enn undergraving av prinsippet om at proletariatet må være den herskende klassen under sosialismen.

Programmet har i det hele tatt uklare klasseanalyser.

Det må på den ene sida slås fast at det bare er arbeiderklassen som har 100% objektive interesser av sosialismen, -og derfor må spille den ledende rollen. På den andre sida må det slås fast at hele det arbeidende folkets interesser må legges til grunn for politikk og planlegging under sosialismen.

Utkastet preges også på andre punkt av uklar klasseanalyse (f.eks. der det behandler industriproletariatets desimering (1.spalte s.22) istedet brukes diffuse begrep som "folkeviljen")

Under punktet om revolusjon står det:

"Revolusjonen i Norge må tuftast på fleirtalet av folket". Vi mener det er galt å prinsippfeste hvor mange som må stå bak revolusjonen, før den kan gjennomføres. Prinsippet må være at det er riktig av arbeiderklassen å ta makta når den kan, når den er sterk nok til det.

FAREN FOR KONTRAREVOLUSJON.

Utkastet er uvitenskapelig på faren for kontrarevolusjon. UPP kritiserer kontrarevolusjonære sine muligheter innafor et ett-partisystem, men ikke innenfor et flerpartisystem som det prinsipielt går inn for å innføre i Norge.

Det blir ikke vurdert faren for at borgerskapet kommer til makta via legal "sosialistisk" evt "Folkelig" opposisjon innenfor et slikt system.

Vi går mot å slå fast at en eller annen styreform er prinsipielt mer i arbeiderklassens interesser enn en annen.

Spørsmålet om styreformen må avgjøres utfra hvordan proletariatets demokratiske diktatur skal sikres i den aktuelle situasjonen. Denne avgjørelsen må bygge på ei avveining om hvordan de ulike farene for kontrarevolusjon står.

Vi går mot ideen om at en eller annen styreform er noen løsning på spørsmålet om kontrarevolusjon, og for at BP gir ei grundig analyse av at truselen om kontrarevolusjon lovmessig vil eksistere uavhengig av styreformen.

Hovedkildene til kontrarevolusjon er imperialismen, gammelt og nyutvikla borgerskap. Kontrarevolusjonen vil framstå gjennom en eller flere, eller helst en kombinasjon av disse faktorene.

Vi mener UPP undervurderer faren fra det gamle borgerskapet og utenlandsk imperialisme. I tråd med dette blir det lagt for liten vekt på hvordan arbeiderklassen skal utøve sitt diktatur over borgerskapet. F.eks. blir spørsmålet om den væpna makta gitt alt for liten plass.

- UPP gir mange viktige eksempler på tiltak mot at kommunistpartiet skal degenerere. Bl.a. at partiet i hovedsak skal utgå fra arbeiderklassen, at lederne skal stå i produksjonen osv.

UPP legger for liten vekt på klassekampen som et botemiddel mot kontrarevolusjon. En mobilisering av arbeiderklassen til å ta del i avgjørelser og kontrollere sine representanter er det beste middel mot ei degenerering av byråkratiet og statsledelsen.

DEMOKRATIET UNDER SOSIALISMEN.

UPP tar ikke som utgangspunkt at demokrati er et klassebegrep som i et klasseløst samfunn vil være uten interesse. Dermed behandles også dette spørsmålet feilaktig, på enkelte steder kanen få inntrykk av at det eksisterer "reine" demokratier, og borgerskapets demokrati blir ikke forklart som borgerskapets klasseherredømme i staten, heller ikke blir det proletære demokratiet forklart som proletariatets klasseherredømme i en sosialistisk stat. Hele problemet med "borgerlige parlament" under kapitalismen og "nasjonalforsamlinger" under sosialismen blir en diskusjon ut fra borgerlig-demokratiske normer, istedet for at vi få en debatt om hvordan arbeiderklassen skal få makta i staten/få økte demokratiske retter osv.

Diskusjonen om styringsform, dvs. hvordan arbeiderklassen skal sikres makta, hva for representative organ osv. er en viktig diskusjon. Men UPP mangler en kritikk av parlamentarismen i dag som ei form for borgerskapets diktatur. Derfor blir det også uråd ut fra utkastet å se noen forskjell på de folkevalgte forsamlingene under sosialismen og dagens parlament.

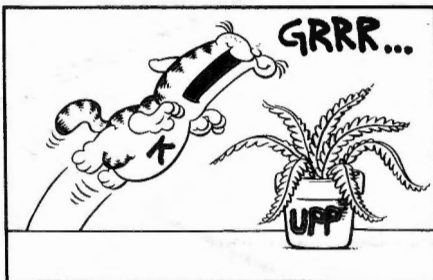
UPP slår helt riktig fast at kommunistpartiet må spille en ledende rolle i den sosialistiske staten. Uten det kan ikke sosialismen utvikle seg mot kommunismen. Samtidig er det usikkert hva som er ment med dette, da partiet må "respektera det sosialistiske demokratiet og folkeviljen", og bøye seg for vedtak gjort i den demokratisk valgte nasjonalforsamlinga.

UPP må komme med ei avklaring her, og også ta stilling til spørsmålet om ledelsen over høren.

Her følger i tur og orden tre innlegg som er skrevet av kamerater i sentralstyret på oppdrag fra samme organ:
Kværing, E. en og Vi som står for relativt ulike syn.

TILBAKE TIL DEN UTOPISKE SOSIALISMEN?

-Eg skal pga plassen konsentrera meg om kpt. om sosialisme i Noreg, og særlig avsnittet om proletariatets demokratiske diktatur. UPP (Utkast til Prinsipp-program) seier at det er "umogleg å gje ei presis skildring av korr-eis vi meiner det norske sosialistiske samfunn må vera". UPP "gje uttrykk for vårt partisyn på kva vi meiner er ein ønskeleg politikk for oppbyggjinga av sosialismen". Og her er vi forsåvidt ved kjernen av min kritikk. UPP baserar sin gjennomgang av sosialismen meir ut frå gode ønsker og moral, enn ut frå ei materialistisk vurdering av kva som er mulig. Dette medfører m.a. illusjon er om demokratiet under sosialismen. Dette kan bli oppsummer ved: "Det sosialistiske demokratiet ~~var~~ som formål å sikra at makta over staten og økonomien blir liggjande hos folket. Dette demokratiet skal hindra at makta går over til fienden åt folket på nytt." Ein går så gjennom ein rekke formelle demokratiske retter folket skal ha. Den einaste kritikken som kjem mot parlamentarismen er at den er eit skinnendemokrati, og at den ikkje tar dei reelle avgjerder ang. økonomien. UPP gje dei demokratiske organa under sosialismen formell makt til å ta reelle avgjerder. Men det vert ikkje i det heile diskutert åssen dette reellt skal verta sikra. Den borgarlege demokrati-teorien vert heller aldri tatt opp til kritikk, og at formelle demokratiske retter også under sosialismen vil virka ulikt. -Det er framleis klasseskiller. Det vert og lagt for liten vekt på den andre sida av proletariatets herredømme: diktaturet, åssen det skal utøvast. Og spørsmålet om den væpna makta, høren vert nesten ikkje handsama.

Maoismen fraverande.

-Det sosialistiske demokratiet sånn UPP skildrar det tenderar til å vera grunna på privatinteresser. Eg er helt samd med R. Lund nor han i sin kommentar seier: "Det er mye snakk om friheter, likheter, rettigheter osv. Men det blir ikke godt nok understreka at disse må hvile på et felles grunnlag, en felles samfunnsinteresse. Under kapitalismen danner privatinteressen grunnlaget for samfunnsinteressen. Under sosialismen er samfunnsinteressen grunnlaget for den individuelle utfoldelse".

-Akkurat som det kvantitative demokratiet er hovudsaka ved sosialismens overbygning, så er utviklinga av produktivkreftene og produktiviteten overordna nor det gjeld sosialismens økonomi. Den kvalitative sida, utviklinga av produktivkreftene og opphevinga av arbeidsdelinga vert dårleg handssama. Heile vegen vert klassekampen og den politiske deltakinga ut over dei formelle demokratiske organa undervurdert. UPP er for lite maoistisk på dette området.

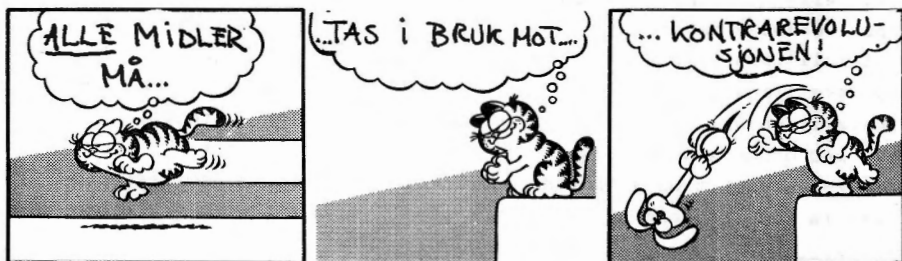
-At delen om proletariatets demokratiske diktatyr ikkje er tatt opp i samband med sosialismens økonomi gjer UPP meir idealistisk. Det politiske styret under sosialismen vil vera avhengig av dei økonomiske tilhøva. Og det vert gitt ein generell oppskrift på åssen sosialismen vil sjå ut, utan å seia klart i frå at dette vil variere med utgangspunktet. Og spørsmålet om demokrati vert ikkje knytta til kor sterkt/true sosialismen er. Kor utstrakt det individuelle demokratiet vel vera avheng av kor sterk makta til arbeiarlassen er.

"Garantisosialismen"-berre tull.

-Utgangspunktet for handsaminga av delen om sosialismen synes å vera faren for kontrarevolusjon innanifrå. Her er partiet og byråkratiet den svarte ulv. Ein valgt representativ forsamling som kan kallast attende synes ut ifrå UPP å garantera arbeiarlassen si makt. Dette er tull. Ein kan aldri garantera seg mot kontrarevolusjon. Dessuten vil det vera sånn at dei som sitter i leiinga i staten og byråkratiet objektivt kan utvikla interesser av eit nytt klassesamfunn uansett om dei står under veljarkontroll eller ikkje. Dessuten kan eit sånnt demokratisk system gjera det mulig for bergarskapet å komma til makta igjen gjennom såkalt sosialistisk opposisjon. Dette diskuterte ikkje UPP. Eg er ikkje imot demokrati under sosialismen. Ei eller anna form for reellt demokrati må eksistera, og likeså ei demokratisk valgt forsamling. Det eg savner er ein diskusjon om begrensningene til demokratiet og problem ved det, og åssen formelt demokrati skal vert mest mulig reellt.

Partiet sin stilling

-Eit anna tiltak mot degenerering er at partiet ikkje skjal ha nokon smærstilling eller vetorett overfor demokratiske organ, noko eg er heilt samd i. Men UPP vert her ullent og tvetydig. Det seier at "det kommunistiske partiet må spela ei leiande rolle i staten". (Det er heilt rett, for ellers vil sosialismen måtte utvikla seg att-ende mot kapitalismen). Det står og at partiet har plikt til å kjempa mot borgerskapet, om det er fare for at sosialismen utviklar seg mot eit nytt utbyttersamfunn. Men på den andre sida står det at partiet skal "respektera det sosialistiske demokratiet og folkeviljen". (Kva "folkeviljen" er vert ikkje definert). Eg meiner det skal stå klart at partiet har plikt til å kjempa for sosialismen og arbeidarklassen sitt herredømme åkke som. Om sosialismen utviklar seg i gal retning må partiet bruka alle middel for å prøva å hindra at ein ny utbyttersklasse kjem til makta. Dette må skje gjennom å mobilisera arbeidarklassen, folket og hæren til å fjærna dei valgte representantane. Partiet skal ikkje respektera det sosialistiske

demokratiet så til de grader at det godtar eit nytt borgarleg diktatur, men på samme tid ikkje kunne iverksetta 'ekstraordinære' tiltak utan å ha støtte, men gjennom mobilisering av massene.

Til gjennomgangen av revolusjonen.

-Eg har beskylt Upp for moralske forklaringer. Dette kjem og til uttrykk ved det som står om revolusjonen. "Revolusjonen i Noreg må tuftast på fleirtalet av folket" står det, på fleirtalet av arbeidarklassen, dei intellektuelle, småbrukarar og fiskarar. Dette er det galt å prinsippfesta. Prinsippet må vera at det er rett av arbeidarklassen å gjennomføra revolusjonen nær dei kan, nor dei er sterke nok. Dette vil ikkje seia at arbeiderklassen ikkje bør og må alliera seg med breie lag av folket. Eg meiner at det er galt at vi skal krevja av arbeidarklassen at dei skal ha med seg fleirtalet av folket og særleg fleirtalet av visse gitte småborgarlege grupper.

-Den samme måten å grunngje ting på ser ein nor det gjeld spm. om

væpna revolusjon. Her må arbeidarklassen og folket bu seg på væpna kamp fordi kapitalistane sansyneleg vil møte revolusjonen med våpen. Dette er naturlegvis rett. Men poenget er at uansett må det reaksjonære militærapparat knuses. Arbeidarklassen skal fjerna borgarskapet sitt undertrykkjingsapparat (staten og hæren), og byggja opp eit eget. Til dette trengs våpenmakt. Det er ikkje fordi vi er udemokratiske og slemme, men ut frå ei analyse av kva som faktisk må til.

Proletariatets stilling.

-Under pkt. om proletariatets demokratiske diktatur er det heile vegen snakk om makta til "det arbeidende folket", det er "folkets herre dømme", ein skal respektera "folkeviljen". Disse omgrepa vert aldri definert. Dette meiner eg tenderar til ei undergraving av nødvendigheta av at arbeidarklassen skal ha makta under sosialismen, -at den må vera den leiande klassen. Årsaka til dette -at det berre er den klassen som kan frigjera seg berre ved å frigjera heile mennesketa, at berre den berre har interesser objektivt av sosialismen-vert lagt fram i UPP. Men allikevel kjem disse diffuse omgrepa. Her trengs ei oppstramming sånn at det prinsippet UPP sjølv støtter vert fulgt opp. Dette betyr ikkje at ikkje andre grupper har interesser av sosialismen, og at ikkje proletariatets allierte, folket (i maoistisk forstand) skal ha politiske retta og innflytelse på revolusjonen og sosialismen. Einskapsfronten er nødvendig og ønskelig.

-Problemet med å skriva eit sånnt innlegg, er at du vil ta opp mykje meir enn det du har plass til, og å gå djupare inn i problema. Eg har konsentrert meg om nokre få ting, og oppfordrer andre til å skriva innlegg om dette og andre ting ved diskusjonen om UPP.

KV. ...ING.

noen momenter til programdiskusjon

NOEN MOMENTER TIL PROGRAMDISKUSJONEN

Måten diskusjonen om overbygninga under sosialismen føres på i bevegelsen nå, og da tenker jeg særlig på diskusjonen rundt ett eller flere partier og hele parlamentarismesyndromet, bryter skarpt med den materialistisk historieoppfatninga slik den ble forma av Marx. Både forsvarere og motstandere av det nye utkastet til prinsippprogram begir seg ut på relativt fritt svevende oppsett av de politiske systemene under sosialismen i Norge uten i noen særlig grad å begrunne disse ideene utfra systematiske tanker om systemenes eventuelle grunnlag i basis, produktivkreftenes utvikling og de tilsvarende nyheter i produksjonsforholda. Marx sier at av disse to tinga er det utviklingstrinnet til produktivkreftene som er det avgjørende (i forordet til "Kritikken av den politiske økonomien"). Men det politiske systemet vil mer direkte ta farve av utviklinga i produksjonsforholda. Disse blir av Stalin definert slik: (i Sosialismens økonomiske problemer):

- a) Formene for eiendomsretten til produksjonsmidlene
- b) De ulike sosiale gruppers av dette følgende stilling i produksjonen OG deres innbyrdes forhold.
- c) måten produktene fordeles på (som følger storsett av a))

Dette er det viktige. Den politiske kontrollen over dette og måten denne kontrollen er organisert på skal sikre produksjonsmåten mest mulig. Når vi derfor skal drøfte overbygninga under sosialismen vil det uunngåelig bli spekulasjoner, og å programfeste noe som helst om dette kan ikke bli annet enn en bløff, men la oss i alle fall ta utgangspunkt i d det følgende, slik at vi med noen ære i behold kan si at vi prøvde å være spekulative materialister.

A) Etter en revolusjon har det vært en revolusjon. Dette er vel på sett og vis en tautologi, men utrolig lett å glemme likevel. De grunnleggende forholda i samfunnet, hvem som har makt over produksjonen, har blitt endra. Produksjonsforholda har blitt endra. (vi forutsetter da at revolusjonen har blitt gjennomført av enbevisst arbeiderklasse)

B) Dette betyr videre at de gamle produksjonsforholda og den gamle overbygninga har forlengst blitt avslørt av flertallet av folket. Den tidligere herskende ideologien har blitt erkjent som det den i marxistisk

forstand har vært hele tida: Falsk. Den gamle herskende klasses ideologi tilslørte ikke lenger de reelle produksjonsforholda godt nok til å holde de undertrykte klassene i ro. FOR VÅRT LANDS VEDKOMMENDE VIL DETTE SI AT PARLAMENTARISMEN ER BLITT AVSLØRT. FOLK I NORGE VIL IKKE GÅ TIL REVOLUSJON FØR DE VIRKELIG HAR FORSTÅTT AT EN STEMMESEDDEL I URNA OG ET KONSTITUSJONELT LOVFESTA REPRESENTATIVT ORGAN IKKE SIKRER DERES GRUNNLEGGENDE INTERESSER I DET HELE TATT.

- c) Den nye overbygninga skal sikre og organisere den nye herskende klasses kontroll over produksjonsmidlene. Her er det viktig å være klar over at man ikke har kontroll over produksjonsmidlene og produksjonen gjennom et folkevalgt orga, uansett hvordan stemmeretten er innskrenka eller utvida. Akkurat som borgerskapet hersker i dag ved sin direkte kontroll over produksjonsmidlene og produksjonen og bare indirekte gjennom de lovgivende organer og lovverket, slik må også arbeiderklassen herske. Slik borgerskapet rett og slett bestemmer hva hvor og hvordan ting skal produseres i dag, rundt om i bedriftene sine, slik skal arbeiderne bestemme under sosialismen. Men denne beslutningsprossessen skal under sosialismen være samordna og planmessig der den i dag er individuell/privat og anarkistisk. Arbeiderne skal altså ikke sitte rundt på hver sin fabrikk og bestemme. Denne direkte avgjørelsesmyndigheten som arbeiderklassen tar gjennom en revolusjon, må så formaliseres gjennom et lovverk. Men kampen om formaliseringa og dens uttrykk må aldri av marxister forveksles med kampen om makta.
- d) En fungerende sosialisme som bygger på produksjon etter behovene til

det store flertallet(nå organisert som herskende klasse),må på en kvalitativt ny måte kombinere frivillig aktivt deltakende i beslutningsprossessen av tilnærma alle produsentene(ellers kan ikke planlegginga bli god nok)med en svært sentralisert iverksettende av beslutningene/produksjonen.Denne vil i tillegg måtte ligge på et svært avansert teknisk nivå,for å gi folk tid nok til den påkrevde politiske/intellektuelle innsatsen utenom arbeidstida.

e)Denne frivillige aktive deltakelsen av et flertall av folket i beslutningsprossessen,har ikke noe sidestykke under kapitalismen og kan heller ikke ha det.Derfor kan man heller ikke finne modeller for organiseringa av dette i dagens norske samfunn.Dette systemet vil måtte gro fram under revolusjonen,skapt av de revolterende arbeiderne.Dette kan skje fordi arbeiderklassen er den første klassen som gjennomfører revolusjon som en klasse som er seg bevisst sin eksistens som klasse.Dvs de er ikke bare objektivt, men også subjektivt en klasse.Dette er ikke tilfelle i dag."

f)Arbeiderklassen sikrer ikke makta si under sosialismen ved å ha stemmerett i motsetning til andre grupper/klasser som da ikke skal ha denne retten.Arbeiderklassen skal ha den direkte kontroll over produksjonsmidlene,produksjonen og bruken av de verdiene som skapes.Dette ekskluderer alle andre grupper fra reell makt. Alt snakk om å sikre denne makta ved stemmerett,

masse partier,representative forsamlinger med utvida makt og ansvar osv vil måtte være reaksjonært under sosialismen,da arbeiderklassen nettopp vil ha avslørt dette som en del av overbygninga i en del land under borgerskapets herredømme.Alle disse tinga vil nettopp ha blitt forkasta gjennom revolusjonen.Ellers hadde ikke revolusjonen vært nødvendig.Selv om folk i Norge ikke har avslørt dette i dag, må vi som kommunister ikke være mer opportunistiske enn at vi tør å si det rett ut at det er slik vi mener det er. Ellers vil vi stå med et svært reaksjonært program etter revolusjonen.

g)Dette utelukker ikke på noen måte at det under sosialismen skal kunne

finnes politiske diskusjons-fora der alle skal kunne si sin mening. Men like lite som idag skal disse foraene ha noen makt over produksjonsmidlene og bruken av disse eller den verdien som blir skapt i samfunnet.

h) Det kommunistiske partiet, som Marx i "Borgerkrigen i Frankrike" definerer som bestående av de mest framskredne kreftene i revolusjonen, arbeiderklassens kamp under kapitalismen og i bygginga av sosialismen, vil, nærmest som vi ser pr definisjon, bli en helt sentral maktfaktor under sosialismen. Men det er helt formålsløst av forskjellige partier og grupper i dag å programfeste at de er dette partiet. Det eksisterer ingen organisasjoner i dag som har noen likhet med det kommunistiske partiet, slik dette vil framstå under og etter revolusjonen. Men det er ~~meningsfylt~~ å vedta at man vil forsøke å utvikle seg dithen.

i) Det er ikke i dag mulig å finne måter å sikre "demokratiet" og "individets rettigheter" på under sosialismen. I den grad dette måtte bli noe problem vil det kreve kamp, da som nå. AKP er selvsagt "for" at alle skal ha det best og tryggest mulig.

Fr

N.

TIL FORSVAR FOR UPP!

Jeg vil i dette innlegget begrunne hvorfor den politiske hovedlinjen i det nye forslaget til prinsipprogram (UPP) fortjener solid støtte i NKS. Jeg vil her i hovedsak avgrense meg til kap.5 "Sosialistisk revolusjon i Noreg", der den viktigste debatten til nå har stått. Innledningsvis vil jeg i tillegg bare markere at jeg er enig i at kvinnepolitikken i UPP er dårlig og må nyskrives, videre er jeg i hovedsak uenig i det politiske innholdet i kritikken mot kapittel 3 "Kampen mot supermaktene og krigen", men dette får utestå til seinere innlegg.

I det dette skrives foreligger også en kladd til kap.4 "Utviklingen av kapitalismen i Norge". Dette styrker min overbevisning om at UPP er på rett spor. Trass i en del feil og manglende

faktamateriale til å underbygge konklusjonene, er dette forslaget en ansats til en ny og bedre klasseanalyse, slik denne etter min mening bør være: Ikke en kvantitativ oppstilling, men en analyse av utviklingstrekk i samfunnet, de politiske konsekvensene denne får, og en forklaring på hvorfor forskjellige klasser og sjikt opptrer som de gjør. Dette kapitlet legger grunnlaget for kap. 5 om sosialismen. I den fremtidige debatten bør derfor kap. 4 & 5 sees i sammenheng.

TRENGER VI NYTT PRINSIPPROGRAM ?

Etter partikrisen og alle problemene vi har vært oppe i skulle en tro det var allmen enighet om at det gamle PP ikke duger. Men når debatten nå kommer i gang, er det tydelig at de dogmatiske røttene er sterke, og at en kan stille spørsmål om en del folk egentlig ønsker eller ser behovet for programmatisk nybrottsarbeid. Etter min mening er det gamle programmet (80-progr. også kalt GPP) et program med ulne kompromiss, manglende oppsummering av utviklingen siste tiåret, et program som ikke gir svar på nødvendige spørsmål en kommunistisk/revolusjonær bevegelse i dag må stille seg: Hvilken retning tar økonomi og politisk system i vårt land og resten av verden? Hvilken klassebasis gir denne utviklingen for revolusjon og sosialisme i samfunn som vårt? Fins der en særegen teori for utviklingen av sosialisme i utviklede land forskjellig fra teorier som til nå har vært praktisert? Hva innebærer i så fall dette i forhold til økonomi, politisk system osv.? Svært mye av partikrisen har dreid seg om å utvikle nye analyser og nye svar fordi mye av det gamle grunnlaget rett og slett enten ikke holder mål eller er utilstrekkelig. Derfor er det viktig i UPP-debatten at de som deltar klargjør utgangspunktet sitt - om de mener det er behov for å utvikle nytt teoretisk grunnlag, særlig i spørsmålet om sosialisme og demokrati og i klasseanalysen. På siste landsmøte i NKS gikk det en viktig prinsippdebatt nettopp om dette spørsmålet - om fremgang for bevegelsen var avhengig av at vi utviklet et nytt teoretisk grunnlag, og om krisen hadde sammenheng med at det gamle teoretiske fundamentet ikke holdt mål.

I debatten om kap.5 i UPP trer denne linjekampen tydelig fram: Ett syn legger stor vekt på den tradisjonelle ml-dogmatikken om partiets ledende rolle - formalisert, ettpartistyre, skepsis til demokratiske institusjoner og særegne politiske institusjoner, stor vekt på avgrensningen av liberale og demokratiske retter, liten vekt på klassealliansespørsmålet. Her fins sterke trekk fra

Kominterntradisjonen, og i forhold til denne blir debatten i mindre grad et spørsmål om det fremtidige sosialistiske samfunnet snarere enn en debatt om å frigjøre seg fra enkelte historiske røtter. Jeg syns innleggene til E. Kvernings og Torill M. i KK, viktige element i Elna Kvernings kritikk (Dette nr. av 4.mai) og kritikken fra SK-folk i 1.nr. av UPP-debattheftet, faller inn i denne tradisjonen.

Videre blir det fremmet et syn (bl.a. i dette 4.mai) som delvis ligner på det foregående ved at det ser bort fra klasseallianse-spørsmålet og behovet for politiske institusjoner, og vil bygge på arbeiderklassens direkte makt utfra produksjonssted, dvs en arbeiderrådssosialisme ikke ulik den som fremmes av arbeidermakt-gruppa.

Jeg oppfatter UPP som et forsøk, i motstrid til slike linjer, å ta stilling til sosialismen i Norge utfra de økonomiske forutsetningene og klassemotsetningene vi ser utvikle seg nå, og som også utvikler politikk på bakgrunn av vårt lands politiske tradisjon og historiske grunnlag. Dette må nødvendigvis bli revisjonisme i forhold til en god del av det vi tidligere har ment, og ikke minst i forhold til tidligere forsøk på å bygge opp sosialistisk teori. Derfor vil ikke jeg akseptere revisjonisme som et legitimt argument mot UPP. Metoden vi må bruke er å prøve standpunktene med fakta og politiske argument og ikke med om vi en eller annen gang har sagt noe annet.

OM KLASSEALLIANSER OG KLASSEGRUNNLAG

UPP blir kritisert for å undergrave spørsmålet om arbeiderklassens makt - altså at sosialismen må være et klassesdiktatur. (E.Kvernings pkt.14, E.Kvernings innlegg i KK osv.) Nå sier UPP rett ut at det skal herske Proletariatets Demokratiske Diktatur (Gammel Øgrim-formulering) og at arbeiderklassen skal sikres makt mens borgerskapet skal diskrimineres. Det slås fast at det må bygges på revolusjonære maktorgan, at det skal være arbeiderkontroll i stat og produksjon, osv. Jeg mener det må bli mer konkret argumentasjon her, men det er feil å si at UPP ikke slår fast arbeiderklassens ledende rolle. Det som UPP ganske riktig slår fast og som har vakt mye kritikk er at styresettet baseres på klassealliansen mellom arbeiderklassen og andre klasser og sjukt. Styreformene er derfor ikke bare arbeiderklassens diktatur. Det går heller ikke an å sikre et skikkelig fundament for denne klassealliansen (med småbønder/fiskere/intellektuelle) uten at de andre klassene

utenom arbeiderklassen sikres innflytelse, at utviklingen under sosialismen også sikrer deres interesser. Hvordan kan vi ellers snakke om at forskjellige grupper (bl.a. studentflertallet) har objektive interesser av sosialismen hvis ikke dette skal bli fulgt opp i praksis?

I tråd med dette vil jeg kritisere dem som når det snakkes om de politiske institusjonene ikke tar opp som en forutsetning at disse skal gjelde flertallet, og være åpne for innflytelse for forskjellige samfunnsklasser. Hvis det politiske systemet bygges opp direkte fra produksjonen, bare som arbeiderorgan, vil dette bety en farlig sektærisk politikk som trolig vil støte arbeiderklassens viktigste allierte vekk fra sosialismen.

UNDERTRYKKELSEN AV BORGERSKAPET

Jeg oppfatter UPPs linje i forhold til det gamle kapitalistiske borgerskapet som følger: Hovedprinsippet som skal gjelde er at etter at borgerskapet er fratatt makt over voldsapparat og produksjonsmidler, så skal det herske full ytrings- og organisasjonsfrihet. Det gjelder også borgerlige ytringer og organisasjoner. Unntaket (merk unntak) gjelder organisasjoner som organiserer terror, væpnet kupp, rasistiske organisasjoner, spionnett o.lign. Mot dette må det eksistere et lovverk som skal praktiseres. Det samme ^{gjelder} regler som hindrer oppbygging av privat kapital.

MIN KRITIKK AV KAP.5

Jeg skal gjøre dette kort fordi det viktigste er her å argumentere mot feilaktig kritikk mot UPP. Bare kort 5 punkter jeg mener må med:

1. Kap. 5 får ikke godt nok med hvilket klassegrunnlag sosialismen bygger på. Konklusjonene fra klasseanalysen (kap.4) må trekkes

med som bakgrunn for de politiske retningslinjer for økonomi og styreform som staves opp i kap.5. Derfor oppstår det tvetydigheter i begrepsbruken slik som "det arbeidende folket", "folkeflertallet", osv. Jeg synes Øgrim presiserer dette bedre på s.25 i UPP-debatt-heftet nr.1.

2. UPP er uklart i motsigelsen mellom produktivkrefter og produksjonsforhold som grunnlag for å utvikle sosialismen (dvs. Kulturrevolusjonsdebatten). Kap. 5 legger en viss vekt på masse-mobilisering f.eks. for å hindre kontrarevolusjon via statsapparatet og de politiske organene (s.23) og en del andre steder. Samtidig er det tendenser til "teorien om produktivkreftene" i delen om økonomi under sosialismen §.18-19 i UPP) f.eks. i formuleringer om løsning av kvinneundertrykkelsen (nederst s.18). UPP bør etter min mening få fram at det særlig i et utviklet samfunn som vårt er den politiske kampen, klassekampen altså den aktive deltakelsen fra flertallet, som er det viktigste grunnlaget for samfunnsutviklingen frem mot kommunismen.

3. Selv om direkte arbeiderkontroll, positiv diskriminering o.lign. er med, gir kap.5 for få konkrete retningslinjer for hvordan arbeidsfolk skal sikres makt og innflytelse over viktige saker som media, skole, ledelse, politiske verv, rettsapparat. Det må få fram kontrasten mellom det myke borgerdiktaturet - og et reelt folkestyre.

4. I forhold til verdensmarkedet (s.18) må det med at dette ikke bare innebærer muligheter for økonomisk utpressing, men at hvis det eksisterer en imperialistisk omverden, så åpner dette mulighet for at det utvikles et statsmonopol - en enkeltkapital- som konkurrerer internasjonalt på lik linje med andre imperialistiske land.

5. Strukturen er for dårlig. Saker som omhandler samme emne er ført opp på forskjellige plasser. Dette skyldes delvis at det er skilt mellom klassekampen under sosialismen og prol.diktatur som system. Dette hindrer systematisk oppsett og diskusjon av f.eks. demokratiske rettigheter, valg- og politiske organ, partiet (§.19-23).

Borgerlig ideologi må bekjempes åpent, og arbeiderklassen må sikres innflytelse over massemedia, skole osv. På den måten blir borgerskapet i motsetning til i dag - diskriminert og undertrykt, ved at vanlige folk kontrollerer den offentlige ideologien.

I kritikken mot denne linjen kommer alt fra rene politistats-metoder (sosialismen er en eneste lang unntakstilstand) til mer eller mindre åpne restriksjoner av ytringsfrihet og organisasjonsfrihet (f.eks. E.Kv i §.14: "Vi meiner det (UPP) underivrer faren fra det gamle borgerskapet..... I tråd med dette vert

det lagt for liten vekt på åssen arbeiderklassen skal utøve sitt diktatur over borgerskapet. T.D. vert spm om den væpna makta gitt alt for liten plass.) Hva menes med diktatur over borgerskapet? Vil de som hevder at dette må styrkes, frata borgerskapet vanlige demokratiske rettigheter som klasse, eller vil dere begrense demokratiet bare overfor kupporganisering o.lign.? Dette er et viktig spørsmål fordi det er tvisomt om stabiliteten av proletarietets diktatur er avhengig av hvor sterkt en kan undertrykke de gamle herskerne, slik enkelte ser ut til å mene. Så lenge en må bruke formelle metoder (forbud. o.lign) vil det bety at en overfører kampen mot borgerskapet fra den åpne ideologiske klassekampen der folket sjøl er den viktigste drivkraften, til statsapparatet. Følgene kan lett bli den typen politistatsmetoder som i dag er blant de viktigste særtrekk ved den østeuropeiske fascismen. Det er derfor helt sentralt å understreke at grunnlaget for å bygge ned arbeidsdelingen og hindre at statsbyråkratiet etablerer seg som ny herekserklasse ligger i at det politiske demokratiet mest mulig får fungere åpent og at flest mulig folk trekkes med i den politiske kampen. Jeg syns også det er selvmotsigende at de som kritiserer UPP for å ta for lett på klassekampen under sosialismen og kritiserer tendenser til "teorien om produktivkrefetne" samtidig kan gå inn for å formalisere den ideologiske klassekampen inn under stasapparatet. Demokratiet er etter min mening den eneste metoden som vil kunne gi et stabilt sosialisteisk samfunn.

POLITISKE INSTITUSJONER - PARTI - ELLER HVA?

UPP slår fast at det skal være frie valg til statsorgan, partier med ulike syn kan stille til valg, kommunistpartiet skal ikke ha rett til å overprøve vedtak i nasjonalforsamlingen, men skal bruke politisk kamp for å vinne oppslutning og samtidig være innstilt på å gjøre kompromiss. Kritikken av denne linjen er mangesidig: Noen mener vi ikke kan si noe om politiske institusjoner. Dette mener jeg er feil fordi vi er nødt til å ta prinsippielt standpunkt til hvordan vi mener folks politiske innflytelse skal kanaliseres, ikke minst fordi folk her i landet forbinder sosialisme med styresettet i øst-Europa der nasjonalforsamlingene, eller de øverste "arbeiderråd" (Det øverste Sovjet) er rene papirorgan og den reelle makt sitter i politbyrået i KP. UPP viser klart hvordan de sosialistiske folkeforsamlingene skiller seg fra den kapitalistiske parlamentarismen (Ikap.4 er det også en god kritikk av partivesenet), bl.a. ved direkte kontroll (tilbakekallingsrett), kontroll med statsbyråkratiet, forfordeling for å sikre arbeiderrepresentasjon,

valg utfra revolusjonære maktorgan. Det er derfor direkte latterlig å si at dette er identisk med parlamentarisme som baserer seg på passive partivalg, fiktiv makt i Stortinget, og tildekning av de virkelige maktforholdene. Parlamentarisme er ikke det samme som at flere partier stiller til valg. Enkelte må ha en svært naiv forestilling om hva et sosialistisk samfunn vil inneholde av politiske motsigelser. For det første vil vi ha mer enn hundreårs tradisjon der folk organiserer partier rundt politiske standpunkt. For det andre vil det så lenge det eksisterer klasseforskjeller og andre samfunnsmessige motsetninger være naturlig at disse organiserer seg for å vinne innflytelse i de politiske kanalene som eksisterer. Det må da være bedre at dette foregår i full åpenhet enn at bare ett standpunkt kanoniseres som det riktige (det vil neppe fortsette å være riktig i så fall). F.eks. at folk som ønsker å gå sakte fram med nedbygging av kapitalistiske rester i økonomien organiserer seg på en sånn platform (Hva skiller dette fra å være et parti)?

Jeg mener det må være et mål med sosialismen å bygge ned partivesenet, og innføre mer direkte styreformer, men sånt kan ikke skje over natten.

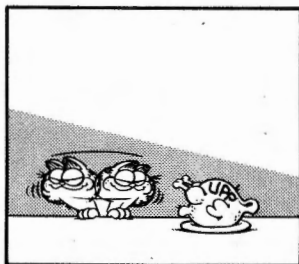
UPP slår fast at partiet vil respektere demokratiske spilleregler og akseptere å bli nedstemt. Samtidig slås det fast at dersom statsledelsen eller nasjonalforsamlingen vedtar en politikk som tydelig setter sosialismen i fare, så vil partiet mobilisere massesstøtte til å velte denne politikken. Dette oppfatter jeg som vilje til å bruke kulturrevolusjonære metoder hvis det bli nødvendig. Til dem som kritiserer denne linjen for å være en linje for å gi fra seg makten gjennom avstemninger og valgresultat, vil jeg spørre: Hva er alternativet? Det fins bare ett: Nemlig at de folkevalgte forsamlingene bare får bestemme på partiets nåde - at partiet kan nedlegge veto. Derfra er ikke veien lang til Jaruzelskis styre.

Jeg er for metoden med klassekamp og mobilisering, ikke formaliserte regler som lett fører til at hele systemet stivner til. Igjen er det en åpenbar sjølmotsigelse å på den ene siden snakke om arbeidermakt, og på den andre siden ikke gi den muligheter for å utspille seg. Ideen om at partiet må herske på vegne av de uopplyste massene som velger de feile folkene, vil være enda mer feilaktig i vårt land enn i de samfunnene en til nå har forsøkt sosialisme.

Til slutt til dem som kritiserer UPP hardest for å være raus med demokrati og politiske institusjoner: Hvilke klassemotsetninger regner dere vil eksistere under sosialismen, hvilke metoder må være hovedmetoden for å løse disse? Hva er deres alternativ til det

politiske styresettet? Jeg ser bare 3 muligheter her:
 Enten bygger en på demokratiske institusjoner med arbeiderkontroll
 slik UPP gjør, eller så setter en inn partiet som overkikador oppå
 de politiske organene, eller som 3.løsning - en innrømmer ikke
 politisk innflytelse gjennom det politiske systemet til andre
 ann arbeiderklassen på fabrikkene (rådsmodellen). Valget burde ikke
 være så vanskelig.

Geirulf V. ,
 Bergen.

REVISJONIST!

FEIL METODE i UPP:

Jeg er uenig i mange helt sentrale ting i programutkastet. Det gjelder spesielt synet på imperialismen som en slags politikk som er knytta til imperialistiske stater og monopoler og at imperialismen ikke blir analysert som et særeget trinn i den kapitalistiske utviklinga. Jeg har ikke tenkt å si noe mer om det her, men henviser til innlegget i siste nr. av 4.mai. Grunnen til at jeg likevel nevner imperialismen til å begynne med er at behandlingen i utkastet er et eksempel på en viktig feil.

Programutkastet analyserer overflatestrømninger i det kapitalistiske samfunnet. Det diskuterer det som er lett å få øye på nemlig sånne ting som agresjonskriger, nød, sult, statsadministrasjonen, parlamentarisme osv. Når sosialismen blir tatt opp til drøfting så skjer det på samme måte. Hvordan sikre at den sosialistiske staten fører en politikk som det arbeidende folket kan stå inne for. Når spørsmålet stilles på denne måten må svaret selvfølgelig bli at vi må gå inn for en slags sosialis-

tisk parlamentarisme som sikrer representativitet. Vi må gå inn for at folk i statsledelsen jobber ei stund i produksjonen hvert år osv. Jeg stiller spørsmålet: Hvorfor vil sosialistisk parlamentarisme sikre representativitet og at arbeiderklassens interesser blir ivaretatt når vi bruker tid og krefter på å forklare at den borgerlige parlamentarismen ikke er representativ og ikke ivaretar arbeiderklassens interesser. Det er en kjent sak at Enver Hoxa jobber ei stund i industrien hvert år. Likevel anklager vi Enver Hoxa for å være en revisjonist og leder for et terrorregime. Programutkastet tar opp organisasjonsformer, ytringsfrihet og enkeltstående tiltak, men legger ikke vekt på det som er det helt sentrale spørsmålet. Hvordan skal arbeiderklassen sikre seg kontroll over produksjon og distribusjon.

Jeg har ikke noe svar på dette spørsmålet, like lite som programutkastet har noe svar på hvordan arbeiderklassen skal kontrollere staten. Men i motsetning til programutkastet så peker dette spørsmålet på hovedproblemet under sosialismen. Det forvandler sosialismen fra et samfunn med en spesiell politikk til et samfunn med en spesiell økonomi. La oss se på noen av de problemene som dukker opp når vi ser sosialismen fra en økonomisk synsvinkel. Dette blir samtidig noen av de sakene som jeg mener programmet må ta opp. Når borgerlige økonomer kritiserer Sovjet under Stalin eller Kina under Mao så sier de at planøkonomien er stillestående og at det ikke fins mekanismer som presser fram effektivitet og utvikling av nye produkter. Dette er en alvorlig anklage, spesielt når den er retta mot sånne folk som oss som går inn for å produsere gjenstander som skal dekke folks behov både når det gjelder kvalitet og mengde. Det er ei alvorlig anklage når vi tenker på at vi går inn for at arbeidstida i manuelt arbeid skal kuttes ned for at folk skal få tid til å drive med åndelige sysler.

Sannheten er at disse borgerlige økonomene har delvis rett. Det kapitalistiske samfunnet har en voldsom stimulans til effektivisering og produktutvikling, nemlig profittmotiv. Hvordan skal vi sikre at sosialistiske bilprodusenter bedrer kvaliteten på bilene og reduserer arbeidstida til arbeiderne hvis det grunnleggende motivet er å produsere et visst antall biler i løpet av et år. Her er det ikke nok å vise til datateknologi og roboter som skal fri oss fra møkkete arbeid og støvete arkiver. Motiv for å tilpasse dem og videreutvikle dem må også være der. Det er ingen tilfeldighet at Sovjet under Stalin lå mer enn langt tilbake i utviklinga datateknologi.

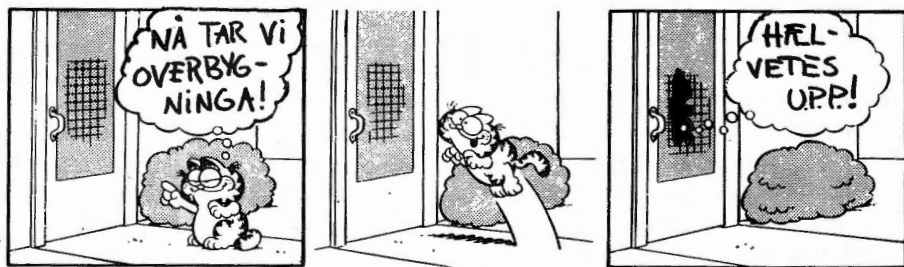
Det er mye lettere å kontrollere hva som blir produsert enn måten det blir produsert på. Frie fagforeninger og streikerett er utmerka ting, men det er ingen garanti for at arbeiderne har kontroll over produksjonen.

Sjøl om arbeiderne på en fabrikk vedtar å innføre datateknologi, så betyr ikke det at de har kontroll over den teknologien som blir innført. De er fortsatt avhengige av et sjikt med peiling på administrasjon og teknisk ekspertise som i kraft av sin kunnskap og arbeidernes mangel på kunnskap får det avgjørende ordet.

Arbeiderne har ingen absolutt garanti for at den teknologiske utviklinga skjer på deres premisser. Vi må stille spørsmålet om det ikke er ei viktigere oppgave for arbeiderklassen under sosialismen å sikre seg kontroll over sin egen arbeidssituasjon enn å sikre formelle politiske retter for gamle Kristelig Folkeparti ledere.

AKP-s venner og AKP-s uvenner har ført en nyttig diskusjon om degenereringa til sånne sosialistiske stater som Sovjet, Albania og Kina. Diskusjonen har vært nyttig, men den har vært for ensidig innretta på overbygninga. Det er naturlig-for i overbygninga kån vi peke på personer som kommer og går, politiske fyndord og ting som skjer i utenrikspolitikken. Programutkastet går i den samme fella. Vi ser på alle formene og fargene rundt oss som en blind mann som nettopp har fått synet tilbake. Vi kan ikke drive på sånne, uansett hvor mange feil vi kommer til å gjøre er vi nødt til å komme med ei analyse som forsøker å avsløre de reelle motsigelsene i kapitalismen i den imperialistiske utgaven og sosialismen etter revolusjonen.

STEINAR.

~~for~~ høstleiren: OM SOSIALISMEN & HØSTPROGRAMMET.

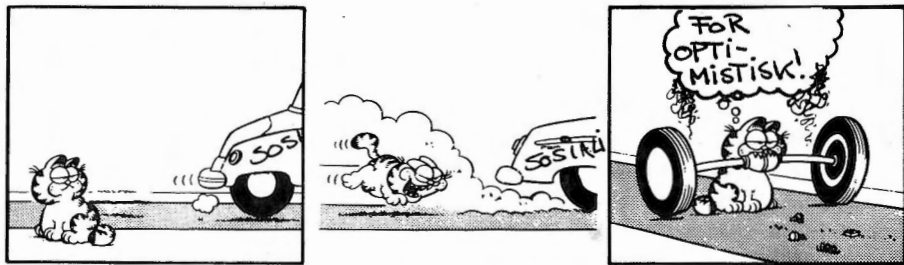
Å forsvare det nye forslaget til prinsipp-program for AKP(m-l) i forhold til programmene fra -73, -76 Og -80 synes jeg ikke er noe problem. Det nye forslaget er et langt steg for ml-bevegelsen i retning av å akseptere realitetenes verden, noe som sjølsagt gjenspeiler den personlige utviklinga hos det store flertallet av ml-erne de siste 5 årene. Utkastet er tildels preget av en befriende åpen holdning, legger bort bruken av hokus-pokus-formularer som "revisjonisme" osv. for å forsøke å ta utgangspunkt i faktiske forhold isteden, har en klar front mot kuppmakeri, konspirasjon og partidiktatur, og framhever problemene med å si noe sikkert om framtia. Jeg skal ikke bruke plass her til å gå inngående inn på den "sosialistiske parlamentarismen". Mitt standpunkt er at hvis "parlamentarismen" ikke fungerer under sosialismen, så er samfunnet enda ikke modent for sosialismen. De diktatoriske virkemidlene som kommunistene i statsledelsen da vil sette inn for å gjenvinne kontrollen vil lovmessig gjøre kommunistene til maktøverne i et åpent (ofte terroristisk) borgerlig diktatur. Dette er noe som jeg tror gjelder for den etablerte sosialismen. Sjøelve overgangsfasen, revolusjonen, vil sjølsagt være en krigstilstand uten mulighet for å etablere et stabilt statsapparat, og der styringa vil måtte utøves av en sentralisert og militarisert organisasjon - i alle fall i de land der revolusjonen først bryter løs.

Sjølv om jeg altså er glad for hovedtendensen i programmet, kan jeg likevel ikke svelge alt i forslaget. Det er preget av at endel spørsmål feies under teppet. Mest iøyenfallende er dette når det gjelder vurderinga av Kina. Jeg mener Kina er et kapitalistisk samfunn preget av den 3. verdens særtrekk og av at det har gjennomgått en revolusjon preget av sosialistiske idealer. Kina har heller aldri vært noe annet enn det, aldri sosialistisk. (Det samme mener jeg gjelder for Sovjet, men her har kapitalismen sjølsagt nådd et høyt utviklingstrinn som medfører en aggressiv imperialisme.) Forslaget inneholder også sjølmotsigelser, f.eks. på s.22-23: "---eit revolusjonært komm. parti skal ikkje ha krav på å diktera over regjeringa og fastsetja politik-

ken. Partiet skal ikkje gjera dette dersom det er i strid med folkeviljen og eit fleirtal i demokratisk valde organ."...Seinare kommer det: "I så fall vil kommunistane alliera seg med andre som vil forsvare sosialismen og med alle middel hindra at kapitalismen blir atterreist."

Etter mitt syn er forslaget til nytt program fortsatt for optimistisk og idealistisk i forhold til sosialismens muligheter - og ikke minst til kommunistpartiets muligheter til å styre ei slik veldig samfunnsomveltning og planmessig føre den videre til den høyt utvikla kommunismen.

I det følgende vil jeg antyde noen av mine grunnleggende standpunkter til sosialismen, -- så får leseren avgjøre om de er egnet til å vekke til en fruktbar debatt eller fører på avveie..

1. Kontrarevolusjonen

Forsøk på kontrarevolusjon vil det nesten alltid være ved revolusjoner. Det som har skjedd i Sovjet (i Kina) er imidlertid ikke kontrarevolusjon fra sosialisme til kapitalisme, men ei lovmessig tilpasning til det økonomiske utviklingstrinn disse samfunnene står på. De fleste revolusjoner i verdenshistoria har ikke betydd noen grenseskillende overgang fra en type klassesamfunn til en annen. Sjøl om revolusjonene i Sovjet og Kina var preget av sosialistisk ideologi og ledet av kommunistiske partier, førte de aldri til noe sosialistisk samfunn. Den sterke sosialistiske idealismen førte med seg enorme framskritt for folket, noe en fortsatt ser resultatene av både i Sovjet og Kina. Men da forholdene etterhvert roet seg endel, som de måtte gjøre, gjenvant borgerskapets diktatur også sin likevekt, tilsvarende samfunnets utviklingsnivå.

2. Det sentralistiske partiet

Når borgerskapets diktatur slik faller til ro etter en revolusjon, er periodevis det være en enorm fordel for borgerskapet (dvs. de kommunistiske byråkratene ved makta pluss de tradisjonelle borgere) å ha et slikt instrument som det møysommelig oppbygde sentralistiske kommunistpartiet til sin disposisjon. Et slikt parti i statsledelsen

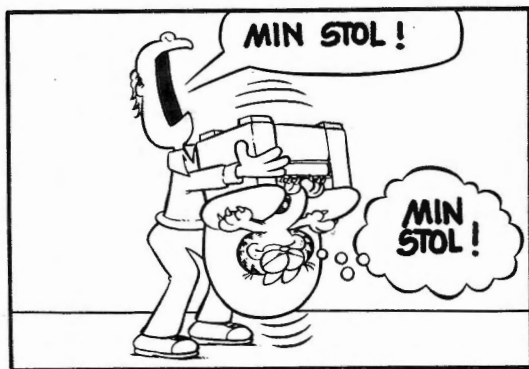
vil gi det borgerlige diktaturet i disse landene en svært udemokratisk karakter.

3. Problematiske sider ved arbeiderklassens revolusjon

Jeg syns arbeiderklassens revolusjon er problematisk (!!). Jeg vil i utgangspunktet tro at det er umulig å skape ei grunnleggende samfunnsomvelting kun væpnet med en ideologi og noen provisoriske militærstyrker. Borgerskapet hadde til sammenligning bygd opp kapitalistiske øyer innenfor føydalismen i flere hundre år før borgerskapets store revolusjoner ble gjennomført. Jeg vil her bare antyde at jeg mener en tilsvarende økonomisk base er nødvendig før overgangen til sosialismen. Dvs at arbeiderklassen tar makta over deler av produksjonsapparatet under kapitalismen og "beviser" at en sosialistisk produksjonsmåte er mer velegna til å utvikle produktiviteten og fordelingssystemet enn det kapitalistiske.

Noen vil si at jeg er determinist. Det er nok relativt sett riktig. Jeg tror ikke det er mulig å styre og kontrollere en slik mektig omveltning som sosialismen. I enda mindre grad enn det var mulig å planlegge den borgerlige revolusjonen. Jeg tror heller ikke at kommunistenes vilje og beslutsomhet er et avgjørende spørsmål for gjennomføringa av revolusjonen. Sjølsagt kan kommunister presse fram en revolusjon på et egnet tidspunkt, men når samfunnet deretter stabiliserer seg igjen, vil kommunistene og sosialismens muligheter igjen være prissatt de mektige sosiale og økonomiske lovene for samfunnets utvikling. Så lenge samfunnet ikke er modent for sosialisme vil derfor kommunistene som administrerer omveltinga "automatisk" bli borgere, undertrykkere, hvis de holder fast på maktposisjonene.

Coper Mikus.

ETER REVOLUS-
JONEN:
KOMMUNISTENE
TVIHOLDER PÅ
SINE
MAKTPOSISJONER...

KOMMENTARER

TIL UPP:

UPP slår i kapitlet om utviklinga av klassekampen og utviklinga av sosialismen fast at "det er framleis arbeiderklassen som må stå i brodden for klassekampen. For det er berre arbeiderklassen som ikkje kan frigjera seg sjølv på nokon annan måte enn ved å frigjera heile samfunnet."

Videre: "Proletariatet..... står i ein nøkkelposisjon når det gjeld å utvikla den samfunnsmessige karakteren til produksjonen." (s.22) Samtidig slår UPP fast (i kapitlet om proletariatets demokratiske diktatur) at "Det er det arbeidende folket som må leia utviklinga av den sosialistiske økonomien."

"Folket...må bestemme korleis økonomien skal organiserast,.."

"Det nye statsapparatet skal tene interessene åt arbeidsfolk i landet!"

"Den nye staten må vera verkeleg demokratisk, avdi føremaålet med han må vera å tene interessane til folkefleirtalet!" (s.19)

Om sammensettinga og innflytelsen på de folkevalgte organa sier UPP:

"Difor mener vi det trengs mange særskilde tiltak som gjer det arbeidende folket meir innverknad og makt og flytter noko på styrkeforholda i samfunnet."

Videre: "Alle dei tiltaka vi gjer framlegg om her, kan ikkje i seg sjølv sikra at makta vert liggjande hjå det arbeidende folket,..." (s.21)

Disse sitata kan ikke tolkas på anna måte enn som ei undergraving av prinsippet om at arbeiderklassen må være den herskende klassen under sosialismen.

Avsnittet om proletariatets demokratiske diktatur legger mye vekt på demokratiske rettigheter under sosialismen. Dette er i for seg en bedring i forhold til 1980 programmet, men samtidig skriver UPP lite om hvordan arbeiderklassen skal mobiliseres til å ta del i politikken, hvordan en skal sikre at arbeidsdeling etter hvert blir oppheva, i det heile tatt hvordan arbeiderklassen skal sikre makta si.

Sosialismen i Norge vil ikke være noen "Kardemomme By", men det vil eksitere store motsigelser. Graden av sosialistisk demokrati vil til

enhver tid avhenge av hvor sterkt arbeiderklassen står.

I avsnittet om hæren (s.19) står det: "hæren må organiserast slik at han har eit nært hopehav med vanlege folk. Hæren må også stå under kommando av folk som er lojale mot sosialismen."

De reelle maktforholda under sosialismen vil være avhengige av hvem som har kontroll over hæren, ikke av hvem som har flertall i eventuelle folkevalgte organ. I forbindelse med organiseringa av hæren nevner UPP hverken arbeiderklassen eller partiet.

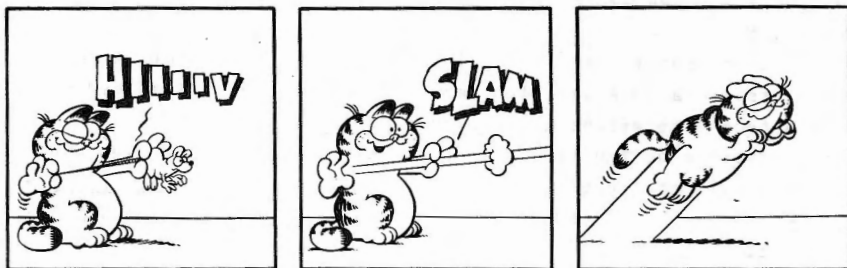
Hvordan skal arbeiderklassen sikre seg kontroll over hæren?

Hva skal partiets rolle være?

Skal partiet spille en ledende rolle i hæren?

Uttalelesene i UPP blir for vage, og kan tolkes i forskjellige retninger. Undertegnede vil oppfordre alle medlemmer til å delta på høstleiren. (Fortrinnsvis medlemmene i Trøndelag MKS; men gjerne andre også) Dessuten en skikkelig debatt om UPP forutsetter at alle studerer utkastet grundig på forhånd.

Berit.

... MEN DEBATTEN FORTSETTER
I NESTE 4. MAI!
HIV DEG PÅ!

OM STORTINGS- MELDING 12

Ny nedskjæringsmelding om lånekassen

«Med den utvikling vi i årene fremover kan forvente i befolkningens alderssammensetning og yrkesdeltakelse, er det imidlertid etter departementets oppfatning ikke gitt at ikke-yrkesaktive automatisk skal kunne følge inntektsutviklingen hos den yrkesaktive del av befolkningen, og det kan utfra finanspolitiske styringshensyn være uheldig å binde seg til automatisk virkende ordninger av denne type. Dette gjelder særlig i perioder med sterk økning i antall elever og studenter, da stønad til nye utdanningsøkende må prioriteres foran realøkning for den enkelte.»

Dette er i innvikla språkdrakt (men forsåvidt klart nok) Kultur- og vitenskapsdepartementet si linje for studiefinansiering i tida framover. Utdraget er henta frå Stortingsmelding 12 om studiefinansiering, som vart lagt fram no i sommar. Den uttalte hensikten med meldinga er å få eit stønadssystem som «... i størst mulig grad kan tilfredsstille følgende kriterier:

- Målsettingen for utdanningsstøtte oppfylles i størst mulig grad.

- Antallet stipendtyper reduseres

- Systemet blir lett å forandre/revidere, og slik oppbygget at det til enhver tid kan tilpasses de endringene som skjer innen utdanningssektoren.»

Meldinga er eit programskrift for korleis departementet skal unngå dei problema som ein møter ved kvar nedskjærjing. I dag har vi eit system der det meste (66 prosent) av den direkte støtta vert tildelt gjennom bortebeurastipend (til dei med reiseavstand over 40 km). Vidare har ein kunna fått forsørgarstipend, og ein del andre særstipend utfra den enkeltes behov

Redusert stipend

Kravet om at bortebeurastipend skal dekkja dei reelle meirutgiftene ved å bu borte, har lenge stått sterkt. Ein viktig grunn til dette er at det framleis i dag er ei klar geografisk ujamn rekruttering til høgere utdanning. Stortingsmeldinga nemner knapt problemet, og seier:

«Hovedprinsippet er at ingen enkelt-faktor skal særstipendieres...» Med dette slår ein ikkje berre beina under alle illusjonar om ei geografisk utjamning når det gjeld rekruttering til høgere utdanning, men ein freistar òg iverdgi å rive grunnen unna eit av dei viktigaste ar-

gumenta for i det heile å oppretthalde ei stipendordning

Lettar nedskjæringar

I dag er stipendsatsen knytta til konkrete utgiftspostar på studenten sitt busjett. Rett nok er alle stipend for låge til å dekkja dei reelle meirutgiftene den enkelte måtte ha. (Bortebeur, forsørgar, etc.) Men det har stor betydning at stipenda i dag i alle fall i prinsippet er knytta til ein del faste ekstrautgifter. For på den måten vert det politisk vanskelegare å foreta store nedskjæringar. I det nye systemet, derimot, vil stipendet ikkje ha ei slik tilknytning, og så langt meir opent for drastiske nedskjæringar. Stortinget skal kvart år vedta kor stor del av den totale stønaden stipendet skal utgjera.

Stipendsatsen skal rekast i prosent av den delen av den totale stønaden som

er over ein viss terskel. Denne terskelen skal òg vedtakast kvart år.

Departementet gjer i desse dagar eit stort nummer av at meldinga medfører at alle reelle bortebeurastipend får stipend

Langt mindre vert det snakka om at dette blir finansiert ved å kutta ned på stipendsatsane. Det vert òg vist til at ein del av reiseutgiftene mellom heimstad og lærestad no skal stipendierast. Nokre aviser har her gått fem på og vurdert meldinga som ei prioritering av dei som av geografiske grunnar må flytta for å ta utdanning. Realitetane seier derimot at ein p.g.a. den nemnde

reduksjonen i stipendsatsen bør ha svært store reiseutgifter. Om ein har både heimstad og lærestad i Sør-Noreg vil ein berre unnataksvis komma i nærleiken av det bortebeurastipendet ein har i dag, så «hovedprinsippet» er jo blitt oppfølgt.

Systemet i dag bygger på at dei som har særleg store utgifter under studiet skal få «særstipend», og dermed ein større del av «topp»-utgiftene dekkja ved stipend. Den nye ordninga opererer med ein felles prosentats for alle. Det betyr at dei som har ekstra store utgifter må finansiere dette i hovudsak ved låne.

Nådegåve eller investering?

Meldinga ser ikkje på dette som eit særleg stort problem. Tvert om, ein ser det som nærmast ein ubetinga fordel å ha stort lån i Lånekassa, fordi dette framleis er billigare enn banklån. Men for den vanlege student er ikkje banklån noko aktuelt alternativ, og dermed er ei slik samanlikning heilt irrelevant. Alternativet til Lånekassa er å ikkje studera i det heile. Ein burde heller stilla spørsmålet om studiefinansieringa skal vera ei nådegåve til den enkelte student eller ei investering for å skaffa samfunnet høgt utdanna arbeidskraft. Meldinga tek utan vidare utgangspunkt i det første. Om dei har sett på det som ei investering, så slår i alle fall meldinga klart fast at dette er den enkelte students ansvar.

Verre lånevilkår

Samstundes veit vi òg at vil-

kåra i Lånekassa meir og meir nærmar seg vanlege bankvilkår. Lånekassa har til no ikkje rekna renters rente for den første tilbakebetalingstida (når ein betalar inn mindre enn påreknarente). Stortingsmeldinga seier: «Departementet tar sikte på å innføre renters rente på nye lån i Lånekassen.»

Nå er det 20 års tilbakebetalingstid på lån i Lånekassen. Meldinga seier: «Etter departementets syn er det ikke behov for at gjennomsnittslånet ved avsluttet høyere utdanning får over 15 års samlet tilbakebetalings-tid.»

Vidare står det: «For eldre tilbakebetalere vil departementet hvert år vurdere en økning av fullterminbeløpet for 10 år gamle lån, for å kompensere for noe av den inflasjonsgevinst disse har hatt.» (!) Så der fekk de den, gamle akademikarar som har snylta på Lånekassa!

Dersom denne stortingsmeldinga går igjennom, vil vi stå langt svakare i kampen mot nedskjærjingane i tida framover. Fleire student- og elevorganisasjonar har gått ut med kritikk av meldinga. Akademikernes Fellesorganisasjon (AF) har òg gått kraftig ut, så det burde kunne vera muleg å mobilisera breitt mot denne framstøyten. Men ein må rekna med stor motstand. Nedskjærjingane på utdanningssektoren dei siste åra er så å seie utan unnatak blitt samrøystas vedtekne i Stortinget. Denne meldinga er ikkje eit soloutspel frå regjeringa. Den er heilt i tråd med linja frå den forrige regjeringa, delvis identisk med forslaga frå den såkalla Sand-komiteen som DNA sette ned i 1979.

Forskjeller er berre det at departementet no klarare avslørar at endringer i stipendordninga har som hovudhensikt nedskjær-ingar.

Til lagsdiskusjonar og studiar av utdanningsfinansieringa

Framlegget til Motmeldinga -Kap.5 som står her i bladet, vart skrive relativt tidleg etter at Stortingsmelding 12 var framlagd. Det same gjeld innlegget i KK frå 8.august i år. Desse er difor rekna som førsteinnlegg i diskusjonen. På det tidpunkt dette vart skrive var det enno ikkje klart korleis andre grupper ville stilla seg til meldinga, og særleg ikkje til forslaget om endra stipendmodell, og dermed korleis diskusjen vil komma til å gå.

Det er ingen som til no har komme med forsvar for rentesrente eller innkorting av tilbakebetalingstida, eller uttalelsar som går ut på å gå bort frå indeksreguleringa av lån og stipend.

Det spørsmålet står om er den nye "prosentstipendmodellen. Vi antok at Sos.Front AUF og andre no ville gå bort frå sit årelange forsvar av denne rasjonaliseringsmodellen. No viser det seg likevel at dei legg opp ein taktikk for å "visa" at den modellen dei forsvarar (den same som Utdanningsfinansieringsutvalet la fram i 1979) er noko heilt anna enn det som no er lagt fram.

Som det går fram av Kap-5 kritiserer vi her at ein kuttar bort tilknyttinga som stipenttildelinga i har til konkrete ulikskapar i vilkåra for å ta utdanning, og at staten ynsker å gjera stipenda om til reint matematiske funksjonar totalstønaden. Vi kritiserer at stipenda skal vedtakast som prosentar og ved hjelp av grenser. Utdanningsfinansieringsutvalet (UFU) sin modell opererte med faste prosenttal og faste grenser. Ein viktig årsak til vår kritikk av modellen var likevel at ein ikkje kan stola på at desse grensene forblir faste. Tvert om all erfaring med studentøkonomi dei siste åra tilseier at det heilt sikkert vert forandringar til det verre. Spørsmålet vert difor kva ordning som som gjer det lettast å forsvare mest muleg av dei totale stipendmidlane, og her skulle det vel seia seg sjølv at det er langt lettare å argumentera for stipendmidlane når desse er knytta til konkrete ulikskapar i vilkår for å ta utdanning, og langt vanskelegare å argumentere for at stipendet bør utgjera ein så elle så stor % av den og den delen av den totale stønaden.

Sos.Front, AUF og Konservative samt DUK forsvarar i prinsippet ei omlegging til prosentstipendmodell. Det som likevel gjer at dei går mot det som St. med. 12 foreslår er at det der vert sagt klart (det som vi har peika på heile tida at ville skje) at prosentsats og grenser skal endrast kvart år. Kritikken deira vert difor grun og dermed farleg. Dersom setningane om at prosentane og grensene skal endrast kvart år vert fjerna, så vil det vesentlege av Sos.Front/DUK sin kritikk falla , og dersom vi ikkje tek opp kampen med denne "litt-for-litt-mot"- linja , vil den nye rasjonaliseringsmodellen kunna skli gjennom uten studentprotest.

Etter fleire år med store nedskjeringar på utdanningsfinansieringa har departementet gjort framlegg om eit nytt stipendieringssystem som utelukkande er ein plan for korleis nedskjeringane skal bli lettare å gjennomføra i framtida. Framlegget er å finna i Stortingsmelding 12, som vart lagt fram i juli.

I tillegg til nytt stipendieringssystem vert det gjort framlegg om å innføra rentersrente i Lånekassen og nedkorting av tilbakebetalingstida. Dersom meldinga går gjennom vil det bety det kraftigaste åttaket på utdanningsfinansieringa gjennom tidene.

I 1979 la Utdanningsfinansieringsutvalet, nedsett av den dåverande DNA-regjeringa fram forslag til rasjonalisering og "forenkling" av stipendsystemet. Ein skulle ikkje lenger knytta stipenda til konkrete ulikskapar i vilkår for å ta utdanning, slik som i dag; ein skulle berre vedta sekkeløyvingar som så skulle fordelast etter eit prosentsystem. På bakgrunn av at øyremerkinga av stipendmidlane i følge dette framlegget skulle falla bort, slo NKS fast då prosentstipendet første gong vart framlagt, at dette måtte forkastast fordi det berre er eit opplegg for nedskjering. Procentsatsane som stipendet skulle fordelast etter ville vera langt lettare å endra og jonglære med enn satsane for til dømes det noverande bortebruarstipendet.

Framlegget i Stortingsmelding 12 byggjer på dette omtala framlegget, men går lenger. Det vert no sagt rett ut at propsentsatsane skal endrast kvart år ved statsbudsjetthandsaminga, og dermed vert det slått klart fast den eigentlege hensikta med prosentstipendet.

For å poengtera enno betre kva som er staten sit mål for utdanningsfinansieringa, seier meldinga rett ut at løyvingane til utdanningsfinansiering ikkje skal aukast sjølv om det vert fleire utdanningssøkande i åra framover, og at den tilnerma indeksreguleringa av lån og stipend skal opphevast.

Den foreslåtte stipendmodellen medfører at vi får behovsprøving av alle stipendmidlane, noko som i dag berre gjeld for lån. Behovsprøvinga vil berre gjelda for dei som har så dårleg råd at dei må ta deltidsjobb ved sida av studiet for å unngå skyhøg studiegjeld. Dei som kan finansiera deler av utdanninga ved god foreldreøkonomi (noko som vert meir og meir aktuelt ettersom lånevilkåra vert verre og verre) går klar av heile "behovsprøvinga". Ein kan her snakka om eilags omvendt behovsprøving, som i likheit med dei fleste framlegg til behovsprøving har lite eller ingen ting å gjera med folk sine behov, men er nært knytt til staten sine behov for å skjera ned på "uproduktive" sektorar.

Ein del grupper vil ved innføring av departementet sin stipendmodell få ein spontan reduksjon i stipendmidlane. Det gjeld dei aller fleste som i dag får bortebruarstipend, og ikkje minst kunststuderande, som vil miste heile kunst-

stipendet. Dette siste vil i praksis bety å utradere det som finst av statleg kunstutdanning her ilandet.

Innføring av rentesrente i Lånekassen vil i praksis bety det same som å heva renta 1 % for alle. I tillegg er det eit straffetiltak for dei som grunna dårleg økonomi, til dømes arbeidsløyse, må søka om utsettjing av innbetalinga, fordi desse no vil få ein auke i renteberande lånekapital. Dersom ein går arbeidsledig nokre år rettetter endt utdanning, kan ein i praksis få fleire prosent høgare rente i resten av tilbakebetalingstida, i tillegg til at det ubetalte beløpet sjølvstapt må innbetalast som i dag.

Meldinga går vidare inn for å korta inn nedbetalingstida for studielån (for gjennomsnittslånet til 15 år). I tillegg skal dei som har meir enn ti år gamle lån få heva tilbakebetalingssatsane kvart år. Dessutan skal ein ta opp til "justering" tilbakebetalingsvilkåra for nye tilbakebetaalarar kvart år.

Stortingsmelding 12 gjer heile utdanningsfinansieringa til ein hoggestabbe i statsbudsjetthandsaminga. Den friestar å fritta staten for ansvaret for utdanningsfinansiering, og overlata dette til den enkelte utdanningssekande

Å slå attende Stortingsmelding 12 bør bli ei av dei mest sentrale oppgåvene for interesseorganisasjonane til elevar og studentar i tida framover. Allereie gjennom statsbudsjettet for 1984 kan deler av meldinga bli freista gjennomført. Difor må kampen mot Stortingsmelding 12 stå sentralt også i eventuelle aksjonar mot statsbudsjettet.

SLÅ ATTENDE NEDSKJERINGSMEDLINGA !

